

→ Nieuwe Arbo-catalogi in grafimedia-sector
 → Vijf gebruiksvoordelen
 → Hoe Arbo-catalogus en Arbo RI&E elkaar versterken

SOCIALE PARTNERS
 ONTWIKKELDEN
ARBO-CATALOGUS
MACHINEVEILIGHEID

Gezond en veilig werken in de grafimedia

Danny Wilms: 'Door het volgen van de Arbo-catalogus Grafimedia laat je als werkgever en als sector zien dat je de gezondheid en veiligheid van medewerkers serieus neemt.'

Gezond en veilig werken in de grafimedia vergroot het werkplezier, verlaagt het verzuim en versterkt het arbeidsmarktimago. Sociale partners en het KVGGO ontwikkelden nieuwe, door de Arbeidsinspectie erkende Arbo-catalogi over o.a. werkstress en machineveiligheid. Deze bevatten sectorspecifieke richtlijnen en aanbevelingen. Danny Wilms en Jan Schaaper vertellen er meer over, met speciale aandacht voor machineveiligheid. →

TEKST **Wim Danhof**
FOTOGRAFIE **Bastiaan de Graaf**

Danny Wilms - van Wilms Arbeidsinspiratie - is secretaris van de Werkgroep Arbeid en Gezondheid Grafimedia (WAGG). In die hoedanigheid fungeert hij namens de sociale partners (FNV, CNV en De Unie) en KVGGO als projectleider bij de totstandkoming van Arbo-catalogi voor de grafimediasector. De uitvoering daarvan wordt uitbesteed aan Dienstencentrum, dat PreventPartner inschakelde voor (onder meer) het traject dat resulteerde in de Arbo-catalogus Machineveiligheid. PreventPartner adviseert organisaties over arbo, veiligheid en duurzame inzetbaarheid. Jan Schaaper is er werkzaam als Certified Machinery Safety Expert.

Wat is de Arbo-catalogus Grafimedia?

Wilms: 'De overheid geeft via de Arbo-wetgeving heldere voorschriften over gezond en veilig werken, maar ook ruimte aan werkgevers en werknemers in een sector om zelf invulling te geven aan het behalen van de doelen. Die invulling, dat is de Arbo-catalogus. Deze is te vinden op www.arbografimedia.nl. Het is een sectorale richtlijn die oplossingen en aanbevelingen biedt voor de belangrijkste arbeidsrisico's in een branche. De Arbo-catalogus Grafimedia geldt voor alle grafimediabedrijven die vallen onder de werkingssfeer van de Grafimedia-cao, dan wel lid zijn van het KVGGO. Het document is gratis voor iedereen toegankelijk. Naast de vakbonden en het KVGGO zijn klankbordgroepen van werkgevers en werknemers uit de sector bij het opstellen ervan betrokken. De Arbo-catalogus Grafimedia richt zich op vijf thema's: minder werkstress & meer werkplezier, fysieke belasting, machineveiligheid, geluid op de werkplek en gevaarlijke stoffen (inclusief

oplosmiddelen). Elk van die thema's is vervat in een aparte Arbo-catalogus.'

Hoe actueel zijn de huidige Arbo-catalogi, behorend bij deze thema's?

Wilms: 'Arbo-catalogi hebben een wettelijke geldigheid van zes jaar. Het is gelukt om bij diverse van de zojuist genoemde thema's een nieuwe, door de Arbeidsinspectie positief getoetste Arbo-catalogus tot stand te brengen. Zo werd in september 2024 de Arbo-catalogus "Machineveiligheid" van kracht. In 2026 verloopt de huidige Arbo-catalogus "Minder werkstress & meer werkplezier". Wij werken nu aan een geactualiseerde versie die naar verwachting in de eerste helft van 2026 aan de Arbeidsinspectie wordt aangeboden. In diezelfde periode hopen wij dat het geactualiseerde thema "Gevaarlijke stoffen" in een Arbo-catalogus wordt vastgelegd. De Arbeidsinspectie gebruikt een positief getoetste Arbo-catalogus Grafimedia als referentiekader voor haar handhaving. Bedrijven moeten dan óf de oplossingen uit deze Arbo-catalogus gebruiken en toepassen, óf op een andere manier tot hetzelfde beschermingsniveau rondom de erin genoemde Arbo-risico's komen.'

Wat zijn de voordelen om de Arbo-catalogus Grafimedia te volgen?

Wilms: 'Dat zijn er heel wat:

1. Tijdsbesparing: je hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden; de catalogus biedt kant-en-klare oplossingen die voldoen aan de wet.
2. Wettelijke zekerheid: volg je de catalogus, dan voldoe je aan de Arbowet- en regelgeving.
3. Gezond en veilig werken: de sectorspecifieke richtlijnen en aanbevelingen zijn samen met arbo-experts opgesteld en borgen optimale arbeidsomstandigheden.
4. Minder controles door de Arbeidsinspectie
5. Sterker imago: je laat als werkgever en als sector zien dat je de gezondheid en veiligheid van medewerkers serieus neemt.'

Arbo-catalogus Grafimedia is gratis te gebruiken

Machines met openliggende onderdelen hebben een wat hoger risicoprofiel voor arbeidsongevallen, zo beschrijft de Arbo-catalogus Machineveiligheid. Met de juiste voorzorgsmaatregelen kan echter veilig worden gewerkt.

Hoe verhoudt de verplichte Arbo Risico-inventarisatie en Evaluatie zich tot de Arbo-catalogus?

Schaaper (PreventPartner): 'Je gaat eerst de risico's in kaart brengen en daar maatregelen op formuleren. Dat doe je aan de hand van de door de overheid erkende Arbo RI&E voor de grafimediabranche. In de Arbo-catalogus Machineveiligheid wordt deze Arbo RI&E genoemd. Maar vervolgens wordt daarin omschreven hoe je een aanvullende RI&E doet voor de machines die je in gebruik hebt, met een logisch stappenplan om de geïnventariseerde risico's weg te nemen. Hierbij wordt de PDCA-cyclus gevolgd: plan, do, check, act. Oftewel: risico's beoordelen, maatregelen treffen, deze maatregelen borgen in je werkprocessen en organisatie, en opnieuw verbeteringen aanbrengen als er iets mis of gewijzigd is. Die

systematiek is universeel voor alle Arbo-thema's. Koop je bijvoorbeeld een nieuwe machine? Breng hem niet zomaar naar je bedrijf en ga niet zomaar produceren, zoals we vaak zien. Begin juist, al voordat je die machine koopt, met nadenken of en hoe je met die machine veilig kunt werken.'

Welke risico's spelen een rol qua machineveiligheid in de grafische sector?

Schaaper: 'De machines in de grafische industrie kenmerken zich door draaiende rollen en bewegende delen. Zonder het juiste veiligheidsbeleid kunnen ze zorgen voor onveilige situaties. Denk bijvoorbeeld aan beknellingen, "gegrepen worden" bij het verhelpen van een storing of tijdens het schoonmaken van de walsen. Ook het snijden aan messen of andere scherpe delen is een risico binnen de Grafimediabedrijven.'

Hoe is het gesteld met de machineveiligheid in de grafimediasector?

Schaaper: 'Actuele cijfers ontbreken, maar arbeidsongevallen tijdens het werken met machines komen in de grafische sector nog steeds voor, meestal bij machines met openliggende onderdelen. Die ongevallen gebeuren tijdens het reguliere werk, maar ook tijdens onderhoudssituaties. Je doet dan andere dingen dan de operator doet. Je gaat dieper de machine in, wordt eerder blootgesteld aan scherpe delen, elementen die nog kunnen bewegen, en waar nog stroom op kan staan. Een collega ziet je over het hoofd, zet het apparaat weer aan en een mogelijk ongeval is het gevolg. Met het naleven van de zogenoemde LoToTo-veiligheidsprocedure voor onderhoud zoals wij die in de Arbo-catalogus uiteenzetten, voorkom je zo'n arbeidsongeval. Het is sowieso heel belangrijk om de juiste handelingen te doen om jezelf van tevoren te beveiligen. De Arbo-catalogus Machineveiligheid vermeldt - heel concreet - specifieke risico's die in grafimediabedrijven een rol spelen, tot op het niveau van de verschillende typen machines.'

Net ging het al over de PDCA-cyclus. Wat is de algemene aanpak die jullie in deze catalogus voorschrijven qua veilige omgang met machines?

Schaaper: 'Wij noemen dat met een simpele term de "Stop-strategie", die uitgaat van een bronaanpak: kijk eerst of je het gevaar kan wegnemen door een oudere, gevaarlijke machine weg te halen of vervangen. Lukt dat niet? Zorg dan dat je de machine door aanpassingen technisch veilig maakt. Blijft er een stuk onveiligheid over? Neem dan aanvullende organisatorische maatregelen zoals inloopbeveiliging en veilig-

‘Werk aan veiligheid vanuit de bronaanpak’

NOG TWEE TIPS

- Naast de officiële Arbo-catalogi zijn er ook Arbo-informatiebrochures over de volgende onderwerpen: Arbo-beleid, Verzuimbeleid, Inrichting van gebouwen, Bedrijfshulpverlening, Bijzondere groepen werknemers en Intern en Extern transport.
- In het najaar volgen vier regionale bijeenkomsten door sociale partners en KVGGO, alsook webinars over Arbo-catalogi in de grafische sector.

heidsafschermingen, om beknellingen te voorkomen. En maak bij restrisico's gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en instructiestickers, met universele pictogrammen. Men begint bij het verbeteren van de veiligheid echter vaak aan die achterkant, waardoor niet alle risico's worden weggewomen. De algemene visie moet zijn: kan je dat waaraan je wordt blootgesteld, op een veilige en gezonde manier doen?'

Wilms: 'Die symptoombestrijding zien we eigenlijk bij alle Arbo-thema's terug: een weerbaarheidstraining voor medewerkers met stress, oordopjes in bij teveel geluid, enzovoort. Maar je moet dus die bronaanpak hanteren, het probleem (eerst) bij de basis aanpakken.' **PM**